

QUINES DECISIONS PRENEM?

De vegades, el resultat depèn tant de les nostres decisions com de decisions alienes. Cal tenir en compte, doncs, què faran els altres!

- En una subhasta de peix,

com es fixa el preu?

- Si hi ha dos forns de pa veïns,

com fixen els seus preus?

- En una cursa electoral,

quin ha de ser el programa d'un partit?

La teoria de jocs ajuda a analitzar aquestes situacions.

LA TRAGÈDIA DELS BÉNS COMUNALS

Explotem els recursos mentre siguin rendibles. Si el bé és comunal, els particulars en fan un ús excessiu però, en canvi, si es gestiona conjuntament, el benefici pot ser més gran.

«Els pous de particulars exploten el bé comunal d'un aquífer i arriben a assecar llacunes i fonts.»

«La sobrepesca pot esgotar els recursos marins.»

«Les emissions de CO₂ provoquen el canvi climàtic per l'efecte d'hivernacle.»

Cal una regulació!

COORDINACIÓ

Dos ciclistes es creuen en un camí.

Si els dos ciclistes es desvien respectant el seu sentit (dreta o esquerra), es creuen sense cap tipus de problema. En canvi, si no es coordinen, tindran un accident.

Com es coordinen? Hi ha dos equilibris: que tots dos circulin per la seva dreta o que circulin per la seva esquerra.

A Suècia, fins al 1967, els automòbils circulaven per l'esquerra, i el diumenge 3 de setembre a partir de les 5 de la matinada (dia H per Höger, 'dreta') tots van començar a circular per la dreta.

Hi ha múltiples situacions de coordinació. Quines se t'ocorren?

EL DILEMA DEL PRESONER

Dos lladres han comès un delictes i, per aquest motiu, han estat detinguts. Se'ls interroga en cel·les separades, de manera que el primer pres no sap què està declarant el segon, i viceversa.

La policia ha promès al primer pres que, si confessa, el deixaran en llibertat, sempre que l'altre pres no confessi. Si confessessin tots dos, li rebaixarien moderadament la condemna.

Si el primer pres no confessa però l'altre sí, i a més l'inculpa, li pot caure una pena més gran. En canvi, si cap dels dos presos no confessa (i per tant no es delaten l'un a l'altre), han de complir una condemna per un delictes menor.

Cadascun dels lladres pren la seva decisió per separat. Quina és la millor estratègia?

	PRES 2	
	CONFESSA	NO CONFESSA
PRES 1 CONFESSA	4 ANYS CADASCUN	CAP AL PRIMER, 6 ANYS AL SEGON
PRES 1 NO CONFESSA	6 ANYS AL PRIMER, CAP AL SEGON	1 ANY PER A CADASCUN

Vegeu que cada un d'ells té una estratègia dominant. Sempre serà millor confessar, perquè la pena de presó és inferior. No obstant això, si tots dos confessen, els cauen 4 anys de presó a cadascun.

La paradoxa és que, tot i que els dos presoners tenen una estratègia dominant que consisteix a confessar, tots dos estarien menys anys a la presó si no confessessin.

UN ALTRE DILEMA: INNOVAR O NO INNOVAR?

En una ciutat hi ha dues empreses que es dediquen al mateix, es reparteixen els clients al 50 % i tenen els mateixos beneficis. Reben una oferta per incorporar una màquina moderna que els permetrà usar-la com a reclam. Què han de fer?

Si només una empresa innova, els seus guanys augmenten perquè, malgrat el cost de la màquina, atrau més clients. Però si incorporen la màquina les dues empreses, totes dues hauran fet una inversió i continuaran tenint exactament els mateixos clients, de manera que els guanys no augmentaran i a més hauran tingut una despesa.

Podem estimar els guanys de cada empresa segons la situació:

	EMPRESA 2	
	INNOVAR	NO INNOVAR
EMPRESA 1 INNOVAR	400, 400	700, 200
EMPRESA 1 NO INNOVAR	200, 700	500, 500

Si les dues innoven, guanyen el mateix: 400.000 euros. Cada empresa té dues estratègies possibles: innovar o no innovar.

Tornem a constatar el dilema del presoner: cada empresa té una estratègia dominant, sempre és millor innovar.

La cursa tecnològica no s'atura

Avui en dia, moltes empreses s'enfronten al dilema de la innovació tecnològica. Apareix una nova tecnologia i han de decidir si incorporar-la o no. Si una empresa la incorpora i les altres no ho fan, una certa quota de mercat es traslladarà cap a l'empresa que hagi innovat.

Des del punt de vista de la quota de mercat, el més raonable és que les empreses sempre innovin per defensar la seva posició en el mercat. En canvi, si l'objectiu són els beneficis a curt termini, utilitzar la nova tecnologia podria no ser una bona opció.

No t'has trobat mai en situacions quotidianes que es corresponguin amb aquest dilema? Arreglar-te o no per sortir a un sopar? Fer un regal car o barat en un casament, perquè no saps què farà la resta?

Per saber-ne més...

«El que és comú per a la majoria és, de fet, objecte de menys cura. Tothom pensa principalment en si mateix i poques vegades en l'interès comú.»

(Aristòtil (s. IV aC), *Política*, llibre II, cap. 2)